

SJABBAT SJALOM

Sjabbat Weekblad voor Nederland

Jaargang VII, Nr. 256

Parasjat Reëe

29 Menachem Av 5768
29/30 augustus 2008

Parasjat Reëe (Deuteronomium 11:26-16:17) Erev Rosj Chodesj Eloel

Overzicht

Mosjé legt aan het volk de zegen voor van een spiritueel georiënteerd leven, en de vloek van een leven dat losgekoppeld werd van Hasjem. Wanneer het volk *Erets Jisraël* binnentrekt, moet het de bomen die voor afgoderij gebruikt werden, verbranden en alle afgodsbeelden vernietigen. Hasjem zal slechts één plaats kiezen, waar de G-ddelijke Aanwezigheid – de *Sjechina* – zal wonen. Alleen daar mogen offers gebracht worden. Mosjé waarschuwt herhaaldelijk tegen het eten van bloed. In de woestijn werd al het vlees in het Misjkan geslacht, maar in *Erets Jisraël* mogen dieren voor hun vlees overal geslacht worden. Mosjé stelt een lijst op van soorten voedsel die uitsluitend in Jeruzalem gegeten mogen worden. Hij waarschuwt het volk dat zij de volken van het land niet nadoen. Daar de Tora compleet en perfect is, mag daar niets aan toegevoegd of van afgedaan worden. Wanneer iemand zich voor profeet uit geeft en het volk vertelt dat zij zich permanent niet meer aan de wetten van Tora hoeven te houden, of dat zij zich moeten bezighouden met afgoderij, dan zal hij ter dood moeten worden gebracht. Een stad die afgoden aanbidt, moet vernield worden. Het is verboden om overdreven tekenen van rouw te tonen, zoals inkervingen maken in de huid of zich kaalscheren. Mosjé herhaalt de indeling van kosjer en niet-kosjer voedsel en het verbod om vlees met melk samen te koken. Het tweede tiende van landbouwproducten moet in Jeruzalem worden gegeten en als de hoeveelheid daarvan te groot is om mee te nemen naar Jeruzalem, mag men het lossen – verwisselen voor geld – en met dat geld moet men dan voedsel kopen in Jeruzalem en dat daar opeten. In bepaalde jaren wordt dit tiende aan de armen gegeven. *Bnei Jisraël* wordt gezegd altijd een open hart te hebben, en in het zevende jaar worden leningen vrijgescholden – Hasjem zal ieder die zich daaraan houdt, zegenen. Een Joodse slaaf wordt na zes jaar bevrijd en moet door zijn meester met royale geschenken worden heengezonden. Wanneer hij weigert om weg te gaan, wordt zijn oor doorboord met een priem tegen de deurpost en hij blijft slaaf tot het Jubeljaar. De parasja eindigt met een beschrijving van de drie pelgrimfeesten, Pesach, Sjawoe'ot en Soekkot.

Door Ohr Somayach in Jeruzalem, Israël

©1998 Ohr Somayach International - Alle rechten voorbehouden

HOOGTEPUNTEN VAN DE HAFTARA

Haftara Parasjat Re'ee (Jesjaja 54:11-55:5)

Door Reuben Ebrahimoff

Het verhaal van deze week – (54:11-14): De Haftara begint met de verklaring van Jesjahoe dat in de tijd van de Masjiach Jeruzalem herbouwd zal worden met edelstenen, zoals robijnen en safieren. Dan zullen al je kinderen leerlingen van Hasjem zijn en zij zullen zich kunnen verheugen in een eeuwige vrede en spirituele grootheid. De vijanden van Jeruzalem zullen niet in staat zijn haar te veroveren. (54:15-17): De profeet gaat verder met te zeggen dat de Joden hun vijanden zullen moeten vrezen, als zij Hasjem niet gehoorzamen. Zij hoeven alleen maar te dorsten naar Tora. Het resultaat zal zijn dat de vijanden van Jeruzalem haar niet zullen kunnen veroveren. Ieder die de Joden zal proberen te overheersen, zal in de handen van de Israëlieten vallen. Hasjem stond het toe dat alle wapens in de wereld gesmeed werden, maar hij zal niet toestaan dat die wapens Israël kwaad zullen doen. En ieder die tegen Israël getuigt, zal als kwaadspreker terecht staan. Luister naar Hasjem, Die een verbond met Israël zal sluiten. (55:1-5) De Haftara sluit af met de uitspraak van Jesjahoe, dat in de tijd van de Masjiach de volken van de wereld naar Israël toe zullen komen om hen te dienen.

Het verband tussen de Haftara en de Parasja – Deze Haftara is de derde in de reeks van zeven troost-Haftarot die gelezen worden tussen *Tisja Be'Av* en Rosj Hasjana. Er is geen direct verband tussen de *parasja* en de *Haftara*. De Haftara probeert alleen de stemming na *Tisja Be'Av* te verheffen met Rosj Hasjana in het verschiet.

Spirituele boodschap van Rabbi Shlomo

Deze Sjabbat zegenen we de nieuwe maand Eloel in.

Rabbijn Schneur Zalman van Liadi (de grondlegger van de Chabad-Lubavitch Beweging) vertelde eens de volgende schitterende parabel:

Er was eens een machtige koning, die ieder jaar zijn paleis verliet. Hij liet zijn bewakers en wachters thuis en ook al zijn mooie kleren en sieraden, om zich zo onder zijn onderdanen te begeven. Op zo'n moment hoefden zij niet uren in lange rijen te staan wachten, gecontroleerd te worden door veiligheidsmensen of ceremonieel te worden aangekondigd, om tot de koning te worden toegelaten. Ze konden nu zonder aarzeling met hem spreken. Wanneer de koning terug keerde naar zijn paleis, zouden zijn onderdanen opnieuw door het hele protocol moeten gaan dat de ambtenaren voor hen hadden uitgedacht. Dus het was begrijpelijk dat de mensen graag optimaal gebruik maakten van de gelegenheid om de koning nu „onofficieel” te spreken.

Tijdens de maand Eloel is de Koning „in het veld.” We hoeven dan niet door de hele bureaucratische procedures om Hem te kunnen bereiken. We hoeven alleen maar naar buiten te komen om Hem te ontmoeten, als het ware, met een nederig hart en dan zal Hij naar ons luisteren. Hij zal ons oprecht berouw zeker accepteren en onze verzoeken zorgvuldig aanhoren en overwegen.

De Koning is buiten, onder ons. Zorg ervoor dat je deze gelegenheid niet mist.

En mogen we het spoedig verdienen dat de tijd komt dat G-d voortdurend „buiten,” onder ons, is in de Messiaanse tijd, wanneer de wereld vol zal zijn van de kennis van G-d, zoals de wateren de oceaan vullen.

Sjabbat sjalom!

MISJNA VAN DE WEEK

Berachot Hoofdstuk 8

Misjna 6

אֵין מְבָרְכִין לֹא עַל הַיָּר וְלֹא עַל הַבְּשָׂמִים שֶׁל נְכָרִים, וְלֹא עַל הַיָּר וְלֹא עַל הַבְּשָׂמִים שֶׁל מְתִים, וְלֹא עַל הַיָּר וְלֹא עַל הַבְּשָׂמִים שֶׁלֹּא פָּנֵי עֲבוּדָה זָרָה. אֵין מְבָרְכִין עַל הַיָּר עַד שִׂיאֹתוֹ לְאוּרוֹ:

Men zegt geen beracha over de kaarsen of kruiden [1] van niet-Joden [2] en ook niet over kaarsen of kruiden van de doden [3],[4] en ook niet over kaarsen of kruiden [die gebruikt werden voor afgoderij [5].] Men zegt de beracha voor het licht niet voordat men van het licht gebruik gemaakt heeft [6].

Aantekeningen

[1] Kaarsen en kruiden voor *havdala*.

[2] **Niet over de kaarsen of kruiden van niet-Joden:** Het licht, omdat het niet „gerust” heeft, want de niet-Jood heeft bij het licht arbeid verricht, en wij hebben als algemene regel dat wij geen beracha zeggen over licht dat niet „gerust” heeft, omdat er een overtreding mee begaan is. **En kruiden van niet-Joden:** Kruiden die op een feestje gebruikt zijn, waar niet-Joden aan een feestmaal aanzaten. En dat wat er aan het eind van de Misjna staat: „**En niet over kaarsen of kruiden voor afgoderij**”, wat is daarvan de reden, er is toch al boven gezegd dat men geen beracha zegt over kruiden van niet-Joden? Maar dat is omdat een gewoon niet-Joods feest verondersteld wordt te zijn voor afgoderij, en men zegt geen beracha over kruiden die voor afgoderij gebruikt zijn. (RAV).

[3] **En niet over kaarsen van doden:** Want zij werden daar niet gebruikt voor hun licht maar alleen voor de eer [van de dode]. (RAV)

[4] **En ook niet over kruiden voor de doden:** Want zij werden gebruikt om de slechte geur te verdrijven. (RAV)

[5] **En ook niet voor kaarsen of kruiden voor afgoderij:** Want die zijn verboden om er profijt van te hebben. (RAV)

[6] **Niet voordat men van het licht gebruik gemaakt heeft:** Zodat men profijt heeft van het licht. Niet dat men er werkelijk profijt van moet hebben, maar dat het licht genoeg is om, wanneer men wil, er profijt van te hebben. (RAV)

UIT DE TALMOED

Eroevien 53b

Door Rabbi Mendel Weinbach, decaan Ohr Somayach

De kortste weg die in werkelijkheid de langste is

„Welke weg leidt naar de stad?” vroeg Rabbi Jehosjoea ben Chanina aan een jongeman die langs de kant van de weg op een kruispunt zat. „Dit is de kortste weg,” antwoordde de jongen, terwijl hij op één van de wegen wees, „maar hij is langer. De andere weg is langer, maar korter.”

Rabbi Jehosjoea besloot de eerste weg te nemen, die als de kortste genoemd was, maar toen hij de stad naderde, vond hij de toegang geblokkeerd met tuinen en boomgaarden. Hij keerde terug naar het kruispunt en verweet de jonge gids dat hij een weg als de kortste genoemd had, die de verkeerde weg bleek te zijn. „Maar ik heb u toch gezegd dat die weg de kortste qua afstand is, maar dat hij langer duurt om uw doel te bereiken.”

De Geleerde was zo onder de indruk van de wijsheid van de jongen, dat hij hem op zijn hoofd kuste en uitriep: „Hoe gelukkig bent u, Israëel, dat heel uw volk, van jong tot oud, wijs is!”

Er worden door de commentatoren (*Maharsja* en *Eets Chajiem*) verscheidene verklaringen gegeven voor de vraag hoe het mogelijk is dat de Geleerde de aanwijzingen van de jongen verkeerd begreep. Wat misschien nog moeilijker is te begrijpen, is waarom dit verhaal juist op deze plaats in de Gemara vermeld wordt.

Eén idee is dat het dient als een grafische illustratie van hoe zorgvuldig men moet zijn om zich op de juiste manier uit te drukken en hoe zorgvuldig men moet zijn om de nuances in de woorden van een ander te begrijpen, hetgeen besproken werd in de vorige Gemara. *Ijoen Ja'akov* ziet dit verhaal echter als een allegorische introductie tot de volgende Gemara, die uitweidt over de manier waarop iemand Tora leert en zich dat herinnert. Tora wordt verschillende keren in Tanach vergeleken met een weg. Er zijn mensen die graag een Tora-geleerde zouden willen zijn, maar die opzien tegen de inspanning die zij daarvoor moeten doen en tegen de offers die zij daarvoor moeten brengen, maar die nodig zijn om het doel te bereiken. Zij denken dom genoeg dat er een kortere weg is die naar de „stad” van Tora-kennis leidt. Rabbi Jehosjoea ervoer dat de weg die het makkelijkst leek, niet de weg was die hem op zijn bestemming bracht. Daarom preeks hij de jongeman, dat hij hem een belangrijke levensles geleerd had en aarzelde hij niet om voor generaties vast te leggen dat het maar een jongen was die hem deze wijze les geleerd had.

DE MITSWOT VAN DE WEEK

In het Nederlands vertaald door Zwi Goldberg

Deel II: De Mitswot Lo-Ta'asei [de verboden] nrs. 142

Overgenomen uit *Sefer haMitswot hakatsar* van de Chafeets Chaïm. [Wat tussen rechte haken staat, is door de samensteller toegevoegd.]

142. Het is verboden om een dier of een vogel te laten paren met een dier dat niet van dezelfde soort is,

zoals er geschreven staat (*Wajjikra* 19:19): „Je zult je vee niet met een andere soort laten broeden.” Onze Geleerden, hun aandenken zij ons tot zegen, hebben geleerd via de Mondelingen Overlevering dat deze wet net zo geldt voor een ongetemd wild dier of wilde vogels.

Het geldt overal en altijd zowel voor mannen als voor vrouwen.

143. Het is verboden een mannelijk wezen te castreren,

want er staat geschreven (*Wajjikra* 22:24): „Wie beschadigde of verbrijzelde of afgerukt testikels heeft... dat zal je niet in je land doen.” De Geleerden, hun aandenken zij tot zegen leerden (Talmoed Bavli, Sjabbat 110b) dat dit vers betekent dat het Joodse volk zoiets niet doet, noch bij hun eigen lichamen, noch bij enig ander levend wezen, onrein of rein [kosjer]. Ieder die een castratie uitvoert hoort gezeseld te worden. Dat geldt zelfs als iemand dat doet, nadat een ander het al gedaan heeft [bij hetzelfde wezen], ook dan verdient hij gezeseld te worden, of het een mens was, of een dier. Een vrouw mag een man niet castreren. Het is ook

verboden om een man of dier iets te drinken te geven, dat steriliteit veroorzaakt; maar een vrouw mag iets dergelijks wel drinken. Het is ook verboden om tegen een niet-Jood te zegen dat hij iemand van ons moet castreren. Wanneer de niet-Jood het uit eigener beweging deed, dan is het toegestaan. Maar als de Jood [op wiens verzoek hij dit deed] een list gebruikte [om zijn wens aan de niet-Jood kenbaar te maken], dan wordt hij gestraft, dat hij het moet verkopen aan een andere Jood.

Het geldt overal en altijd.

Wekelijkse Halacha Serie

HILCHOT BERACHOT

**Gebaseerd op de Kitsoer Sjoelchan Aroech, Misjna Beroera, Sja'arei Halacha,
WeZot Haberacha en Haberacha Kehilchata
Samengesteld door Zwi Goldberg**

Aflevering 27

Hoofdstuk VI - Andere berachot (vervolg)

C. Birkat Ha-gomel

Vier soorten mensen moeten de beracha *Ha-gomel* zeggen [zelfs als waren zij niet in onmiddellijk gevaar (*Béoer Halacha* 219)]: Wie over zee gevaren is en weer veilig op het vaste land is aangekomen; diegenen die door een woestijn gereisd hebben en de bewoonde wereld weer bereikt hebben; mensen die ziek waren en genezen zijn en mensen die in de gevangenis gezeten hebben en daar zijn uit gekomen¹.

De Tekst van deze beracha luidt: *Baroech Ata Hasjem, Elokeinoe Melech ha'olam, ha-gomel lechajaviem tovot, sjegemalani kol tov* – Gezegend ben U, Hasjem, onze G-d, Koning van de wereld, Die goed doet aan hen het niet verdienen, en Die mij alle goeds bewezen heeft.”

Degenen die de beracha horen, antwoorden: *Hoe sjegemalcha kol tov, hoe jigmalcha kol tov sela* – Hij die je zoveel goeds geschonken heeft, moge Hij je ook in de toekomst voor altijd alleen maar goeds schenken.

Men moet de beracha maken in aanwezigheid van tien mannen (met in begrip van degene die de beracha zegt). Het is de gewoonte om deze beracha te zeggen in sjoel, na het lezen van Tora. Maar als men zeker weet dat men geen tien man bij elkaar kan krijgen op tijd, zegt men het desnoods alleen. Volgens de *Ra'a* moet men daarop niet langer dan dertig dagen wachten. Maar het is beter niet langer dan drie dagen te wachten met de beracha³.

Ieder die ziek is geweest en in bed heeft gelegen, moet de beracha zeggen⁴. Sommige hedendaagse autoriteiten zeggen dat men dit vandaag de dag alleen nog maar moet zeggen na bepaalde ernstige ziekten. Hierover raadplege men een bevoegde rabbijn.

Ieder die over zee gevaren heeft of door een woestijn gereisd is, maakt deze beracha, ook al was hij niet in reëel gevaar.

Asjkenazische Joden zeggen de beracha alleen als zij daadwerkelijk door een woestijn gegaan zijn, en niet wanneer zij alleen maar van stad tot stad gereisd hebben, maar Sefardische Joden zeggen dat iedere reis van de ene stad naar de andere, bij een grotere afstand dan 8 km. gevaarlijk is en dan zeggen zij die beracha. Maar voor iedereen geldt dat als men door een zeer gevaarlijk gebied is gegaan, ook al is dat kleiner dan 8 km. lang⁵ of als men als door een wonder aan een groot gevaar ontsnapt is, dat men dan ook de beracha zegt, bijvoorbeeld, wie levend onder vallende muur vandaan komt, of aan een ander ongeluk ontsnapt is of door een wild beest is aangevallen en dat heeft overleefd, of wie door rovers werd aangevallen, of iets dergelijks⁶.

1. Sjoelchan Aroech 219:1. 2. Misjna Beroera 219:1. 3. Sj.A. 219:6. 4. Sj.A. 219:8. 5. ib. 6. Sj.A. 219:9.